

AKTIV DELTAKELSE OG MESTRING

rehabilitering vest

HAUGESUND SANITETSFORENINGS

revmatismesykehus as

Miljørappport 2022

HSR og Rehabilitering Vest AS

Innhold

Organisering av miljøarbeidet.....	3
Miljøpolitikk.....	4
Miljømål	4
1. Ha miljøbevisste medarbeidere.....	4
2. Redusere miljøpåvirkning fra produkter og utslipp av miljøskadelige stoffer	5
3. Redusere ressursforbruket.....	7
Systematisk miljøarbeid.....	10
Internrevisjoner	10
HMS-årsrapport	11
Kjemikalier	11
Ekstern miljørevisjon.....	11
Ytre miljø avvik	11
Våre samarbeidspartnere.....	12
Videre arbeid	12
.....	13

Organisering av miljøarbeidet

Haugesund Sanitetsforenings Revmatismesykehus AS(HSR) og datterselskap Rehabilitering Vest AS (RV) er miljøsertifisert etter ISO 14001:2015-standarden.

Miljøstandarden krever integrering av ytre miljø-arbeidet i kjernevirksomheten og legger vekt på et systematisk kvalitetsforbedringsarbeid. Vi har derfor hatt stort fokus på å få etablert en god struktur for kontinuerlig miljøforbedring. Linjeledelsen er ansvarlig for bruk av dette miljøstyrings-systemet og skal sikre at det blir fulgt opp i organisasjonen.

Overordnet struktur og miljødokumentasjon skal følges opp med miljødokumentasjon om mål og tiltak for hver avdeling slik at ytre miljø-arbeidet ivaretas på alle nivå i organisasjonen.

I tillegg til HSR og RV er det også andre leietakere i bygget. I hovedsak gjelder dette Haugesund kommune med sykehjemsdrift i to etasjer. Tekniske anlegg (vann, avløp, oppvarming, lys) og avfalls-system benyttes felles. Leietakernes aktivitet og drift har derfor betydning for HSR og RV sitt ytre miljø-arbeid. Informasjon om vårt ytre miljø-arbeid er gitt til leietakerne med en oppfordring om å følge opp gjeldende miljøkrav.

Hensikten med miljørapporten er å presentere HSR og RV sine miljømål og vurdere disse opp mot miljøresultatene en har oppnådd så langt. En kort gjennomgang av vårt systematiske miljøarbeid gjøres også i rapporten, dette for å presentere omfanget av miljøstyringssystemet og hvordan dette inngår som del av vår ordinære drift.

Informasjonen som presenteres samlet i miljørapporten er hentet fra driftsrapporter, kompetanseportal, verneombudsrapport, internrevisjoner, Ledelsens gjennomgang samt dokumentasjon utarbeidet av lederne. Alle medarbeidere får dette gjort tilgjengelig i vår elektroniske kvalitetshåndbok (EK).

Frem til mars 2020, hadde vi ordinær drift, med normal aktivitet. Covid-19-pandemien har medført en betydelig endring i drift og rammebetingelser. Fra 5 april 2022 gikk vi tilbake til ordinær drift.

Organisering:	Ansvar for ¹ :
Administrerende direktør	Overordnet ansvar for miljøstyringssystemet og miljøarbeidet
Ledergruppen	• Sikre implementering av styringssystemet og sørge for fremdrift i miljøarbeidet innen eget ansvarsområde • Rapportere og vurdere effekten av miljøstyringssystemet
Miljøutvalget	• Være ressursgruppe og identifisere miljøaspekter • Bidra inn i miljørapporten
Verneombud	• Bistå som ressurs i miljøarbeidet i avdelingen • Medvirke i langsiktig planlegging av miljøarbeidet
Miljøkoordinator	• Implementere og drifte miljøstyringssystemet • Sikre at myndighetskrav blir identifisert
Alle medarbeidere	• Kjenne til overordnet miljøpolitikk og miljømål • Utføre miljøtiltak i egen avdeling • Bidra aktivt for å forbedre miljøarbeidet

¹ Utfyllende beskrivelser i eget dokument i EK

Miljøpolitikk

HSR skal være et sykehus med miljøbevisste medarbeidere som ivareta det ytre miljø på en best mulig måte. Et godt ytre miljø er en forutsetning for god folkehelse. Derfor er det viktig å arbeide systematisk med sykehusdriftens påvirkning på naturen.

HSR driftes 24/7. Mesteparten av året har vi stor aktivitet med høyt pasientvolum. Sykehusdriften påvirker naturen gjennom utslipp til luft, vann og jord samt bruk av naturressurser til produksjon. Ytre miljøarbeidet ved sykehuset skal bidra til å gjøre denne påvirkningen minst mulig, og bidra til forebygging av helseproblem som kan komme av forurensninger.

HSR skal ha fokus på miljøaspekter i både drift, innkjøp og investeringer. Det skal kontinuerlig jobbes for miljøforbedringer og reduksjon av negativ miljøpåvirkning.

Miljøledelse er en kontinuerlig syklus av planlegging, gjennomføring, kontroll og forbedring for å sikre at sykehuset oppnår en forbedring av sin miljøprestasjon. For å oppnå dette må vi identifisere kilder til forurensning og kontinuerlig forbedre og forebygge forurensning. Videre må vi utøve vår virksomhet innenfor de miljømessige krav som stilles i gjeldende lover og forskrifter, ISO 14001 og andre krav vi har sluttet oss til.

Miljømål

På bakgrunn av vår miljøpolitikk er det utarbeidet tre overordnede miljømål:

HSR AS skal til enhver tid ha fokus på sine miljøområde:

- Utslepp (luft, vann og jord)
- Forbruk av ressurser (forbruksmateriale)
- Avfall (reducere avfallsmengde)

Det er utarbeidet delmål for å konkretisere de overordnede miljømålene:

1. Ha miljøbevisste medarbeidere

Miljøbevisste medarbeidere er en forutsetning for å oppnå resultater av arbeidet vårt. Generelt ser vi at våre medarbeidere er interesserte og engasjerte i de ulike sidene av miljøarbeidet som gjøres både overordnet og avdelingsvis. Ulike miljøindikatorer/målinger vil kunne belyse dette og vurderes kort under hvert av delmålene.

a) Alle ansatte skal kjenne til sykehusets miljøpolitikk

Det blir orientert i ulike interne fora som intranett, i nyhetsbrev, faste møter som AMU, tillitsvalgs møter, personalmøter m.m. om den overordnede miljøpolitikken og miljømålene. I tillegg er det utarbeidet miljømål og tiltak tilpasset hver enkelt avdeling. Personalgruppene er involvert i arbeidet både med å planlegge og gjennomføre tiltakene. Øvrige målinger vil vise resultatene av dette.

b) Alle ansatte skal gjennomføre e-læringskurs innen ytre miljø

E-læringskurs, årstall	Andel medarbeidere som har tatt kurset
2020	Kun avdelingsvis oversikt grunnet tidligere løsning
2021	70,05 %
2022	74,03 %

I tillegg gis opplæring om ytre miljø i HMS-kurs for ledere og verneombud. I 2021 har lederne gjennomgått 40-timers HMS kurs i regi av BHT. I mars og april har alle verneombud gjennomgått et HMS kurs i regi av Arbeidsmiljøsentret. Det er også avholdt halvdags kurs i risikoanalyse høsten 2021. Egne moduler i EK-systemet for handlingsplaner og risikoskjema/matrise er etter samme standard som Helse Vest RHF bruker.

c) Alle ansatte skal ha kunnskap om hvilke miljøtiltak som gjøres i sin avdeling

Det er utarbeidet avdelingsvis miljømål og tiltak i samarbeid med medarbeiderne i hver avdeling. Tema er fast oppe i personalmøter, vernerunder og ved internrevisjoner.

2. Redusere miljøpåvirkning fra produkter og utslipp av miljøskadelige stoffer

Sykehusdriften påvirker miljøet gjennom blant annet bruk av ulike produkter og ved utslipp av miljøskadelige stoffer til jord, luft og vann.

a) Øke bruk av miljøvennlige produkter

Eksempler på områder som vi kan påvirke er ved å erstatte bruk av produkter som ikke tar hensyn til miljøet til bruk av miljøvennlige produkter. Dette gjøres ved å erstatte til resirkulerbare produkter hvor dette er mulig. Informasjon om at HSR og RV ønsker å benytte miljøvennlige produkter, er gitt ut til våre leverandører.

Det er også gjort en kartlegging for å få oversikt over i hvilken grad våre leverandører innfrir krav til miljøsertifisering, miljøfyrtårn og svanemerkede produkter. Ved valg av leverandør vil slik innfrielse av krav bli foretrukket. HSR har også en egen prosedyre på innkjøpspolitikk som de som er ansvarlige for innkjøp skal følge.

b) Øke graden av kildesortering av avfall

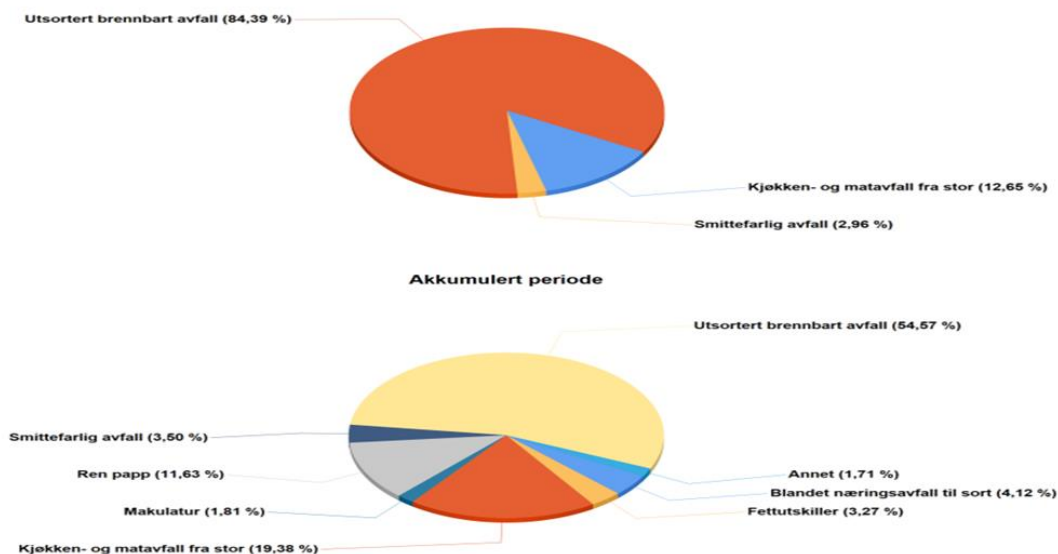
Miljøindikator/måling av andel sortert søppel gjøres jevnlig og fremkommer av tabell, lagt ved tabell for 2021 og 2022.

Tabell kildesortert avfall for 2021:

Totalt		202112			202101 - 202112			
Fraksjon	Fraksjon navn	Omberegnet tonnasje	Antall Tømminger	% av totalen	Omberegnet tonnasje	Antall Tømminger Akk	Snitt pr. tømming	% av totalen
1111	Kjøkken- og matavfall fra stor	1,696	4	50%	14,649	52	0,282	18%
1129	Fettutskiller			0%	3,000	1	3,000	4%
1222	Ren papp			0%	8,180	3	2,727	10%
1312	Blandet glassemballasje			0%	0,302	1	0,302	0%
1322	Blandet glassemballasje med me	0,275	1	8%	0,275	1	0,275	0%
1599	Blandet EE-avfall	0,176	1	5%	0,399	2	0,200	0%
1712	Folieplast, annen			0%	0,250	1	0,250	0%
1729	Blandet myk og hard plastemball			0%	0,214	1	0,214	0%
1799	Blandet plast, blandede fraksj	0,285	1	8%	0,285	1	0,285	0%
6003	Smittfarlig avfall	0,727	3	21%	1,933	12	0,161	2%
7042	Organiske løsemidler uten halo	0,018	1	1%	0,018	1	0,018	0%
7051	Maling, lim og lakk	0,004	1	0%	0,004	1	0,004	0%
7055	Spraybokser			0%	0,008	1	0,008	0%
7086	Lysstoffrør og sparepærer	0,014	1	0%	0,046	3	0,015	0%
7092	Blyakkumulatorer	0,064	1	2%	0,275	3	0,092	0%
7093	Småbatterier usortert	0,025	1	1%	0,083	3	0,028	0%
7131	Syrer, uorganiske	0,006	1	0%	0,006	1	0,006	0%
7132	Baser, uorganiske	0,011	1	0%	0,011	1	0,011	0%
7133	Rengjøringsmidler	0,088	1	3%	0,088	1	0,088	0%
7261	Gasser i trykkbeholdere	0,002	1	0%	0,005	2	0,003	0%
9912	Blandet næringsavfall til sort	0,019	1	1%	9,179	6	1,530	11%

Tabell kildesortert avfall for 2022:

Totalt		202212			202201 - 202212			
Fraksjon	Fraksjon navn	Omberegnet tonnasje	Antall Tømminger	% av totalen	Omberegnet tonnasje	Antall Tømminger Akk	Snitt pr. tømming	% av totalen
1111	Kjøkken- og matavfall fra stor	1,325	3	13%	17,773	51	0,348	19%
1129	Fettutskiller			0%	3,000	1	3,000	3%
1222	Ren papp			0%	10,660	3	3,553	12%
1261	Makulatur			0%	1,658	4	0,415	2%
1322	Blandet glassemballasje med me			0%	0,538	4	0,135	1%
1457	Kompleks			0%	0,015	2	0,008	0%
1599	Blandet EE-avfall			0%	0,278	3	0,093	0%
1712	Folieplast, annen			0%	0,568	3	0,189	1%
6003	Smittfarlig avfall	0,310	2	3%	3,212	18	0,178	4%
7042	Organiske løsemidler uten halo			0%	0,009	1	0,009	0%
7051	Maling, lim og lakk			0%	0,002	1	0,002	0%
7055	Spraybokser			0%	0,002	1	0,002	0%
7086	Lysstoffrør og sparepærer			0%	0,092	3	0,031	0%
7093	Småbatterier usortert			0%	0,061	3	0,020	0%
7261	Gasser i trykkbeholdere			0%	0,005	1	0,005	0%
9912	Blandet næringsavfall til sort			0%	3,780	2	1,890	4%
9913	Utsortert brennbart avfall	8,840	1	84%	50,040	6	8,340	55%
Sum:		10,475	6	100%	91,693	107	0,857	100%

Storparten av avfallet fra HSR og RV leveres til energi-gjenvinning ved leverandør Ragn Sells. Fra 13.10.16 kan en sammenligne målinger.

I 2019 produserte HSR og RV samlet 80326 kg avfall, som var det siste normalåret før det ble 2 år med pandemi. I 2021 produserte HSR og RV samlet 82820 kg avfall. Fra april 2022 gikk HSR tilbake til ordinær drift.

Sum av avfall siste 4 år:

2019	2020	2021	2022
80.326 kg	75.058 kg	82.820 kg	91.693 kg

c) Redusere bruk av miljøskadelige kjemikalier

Kjemikalier i bruk ved HSR og RV er gjennomgått og registrert i elektronisk stoffkartotek Eco Online. Løsningen ble tatt i bruk i 2019 og revideres ved endringer med nye eller utgåtte kjemikalier eller ved endring i kjemikaliebruk. Risikovurdering for hvert kjemikalie i hver avdeling er også gjort. Ved miljøskadelige kjemikalier erstattes dette om mulig med et annet kjemikalie som er mindre miljøskadelig i bruk.

Ressurspersoner fra hver avdeling er utpekt til å registrere og risiko vurdere kjemikalier i Eco Online. Det er oppfordret til å involvere verneombud i dette arbeidet. Alle medarbeidere har fått informasjon om bruk og lesetilgang til Eco Online. De som er superbrukere i Eco online skal i løpet av 2023 gjennomføre et kurs.

3. Redusere ressursforbruket

Vi jobber kontinuerlig for å redusere forbruket både innen ventilasjon, oppvarming, kjøling og belysning. Med tanke på økningen på energi prisen i løpet av året 2022 så ligger det også en stor økonomisk gevinst at vi klarer å redusere vårt forbruk.

HSR har ansvaret for bygningsmassen på til sammen rundt ca 20 000 m². Tilgang på og forbruk av vann vurderer vi som lite ressurskrevende. Vannet skal allikevel transporteres,

renses og varmtvann varmes opp. Dermed mener vi det er viktig å ha fokus også på vannforbruket vårt.

a. Måling av miljøindikator «vannforbruk» gjøres og fremgår av tabell:

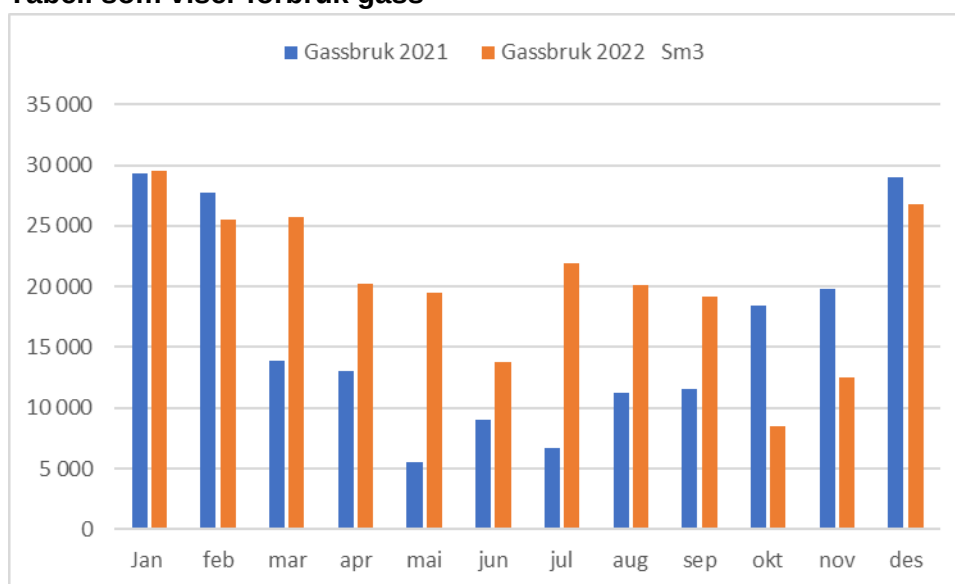
År	Vannforbruk i kubikkmeter
2018	13.571 m ³
2019	13.521 m ³
2020	12.669 m ³
2021	14.109 m ³
2022	14.260 m ³

b. Ha fokus på energisparing innen oppvarming av bygg

Hoved-energikilde innen oppvarming er varmepumper og naturgass, lys og el.uttak fra strøm. I 2019 ble det inngått avtale med ny strømlleverandør. Fra 2020 ble det mulig å hente ut rapport, som vi legger ved.

Overvåking og styring av SD-anlegget gir oss oversikt over forbruket vårt innen oppvarming av bygg. Enklere tiltak som å skifte ut til LED-belysning og opplæring i temperatur/lysregulering i avdelingene har også vist seg å ha effekt.

Tabell som viser forbruk gass

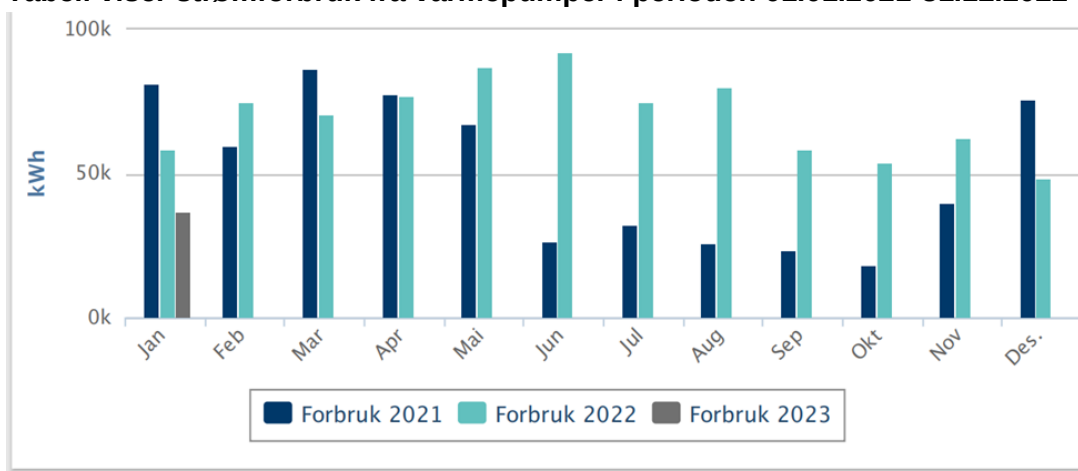
Tabell for forbruk Gass pr måned i perioden 01.01.22 – 31.12.22

Måned	Gassvolum Sm ³			Energimengde kWh	
	2021	2022		2021	2022
Jan	29 326	29 528		311 175	329 117
feb	27 784	25 473		296 670	285 422
mar	13 894	25 747		150 533	289 328
apr	13 078	20 180		139 856	225 774
mai	5 486	19 524		59 202	216 787
jun	9 002	13 790		97 934	152 778
jul	6 720	21 966		72 988	243 963
aug	11 281	20 102		125 128	222 308
sep	11 522	19 222		128 269	213 256
okt	18 480	8 512		206 992	94 846
nov	19 847	12 558		221 126	138 395
des	29 001	26 763		324 434	290 815
Sum	195 421	243 365		2 134 307	2 702 788

Tabell som viser strømforbruk i perioden 01.01.2022-31.12.2022

Måned	Forbruk (kWh)
Desember 2022	219104
November 2022	200536,80
Oktober 2022	194362,06
September 2022	200440,80
August 2022	203195,20
Juli 2022	171526,40
Juni 2022	198779,60
Mai 2022	204926,80
April 2022	186397,60
Mars 2022	213491,60
Februar 2022	201316,40
Januar 2022	208230,80
Sum	2402308,06

Tabell viser strømforbruk fra varmepumper i perioden 01.01.2021-31.12.2022

Tabell for strømforbruk fra varmepumper i perioden 01.01.2022-31.12.2022

Måned	Forbruk (kWh)
Desember 2022	48580
November 2022	62130
Oktober 2022	53985,20
September 2022	58885,60
August 2022	80282,80
Juli 2022	75296,80
Juni 2022	92367,20
Mai 2022	87047,60
April 2022	76768,80
Mars 2022	70991,20
Februar 2022	75308
Januar 2022	58808,40
Sum	840451,60

c. Redusere drivstoff-forbruket på tjenestebiler

Vi har en tjenestebil. Drivstoff-forbruket er beskjedent og måles ikke spesifikt. Ved innkjøp av ny tjenestebil vil miljøvennlig hybrid eller el-bil velges.

Vi har også valgt å inkludere reduksjon i transport av varer/tjenester fra eksterne leverandører inn i dette delmålet. Det vil si at det oppfordres til å unngå unødvendige små-leveranser men heller samle opp til felles, større kvanta.

d. Unngå overforbruk av materiell, produkter og tøy

Informasjon om våre miljøkrav er sendt ut til våre leverandører slik at varene og tjenestene vi tilbys innfrir miljøkravene. Innkjøp og forbruk av materiell, produkter og tøy måles jevnlig både i avdelingene, men også overordnet.

Dette er også tema på avdelingsmøter hvor man sammenligner med tidligere for å kunne forklare endringer.

Systematisk miljøarbeid

Internrevisjoner

Interne revisjoner i hovedsak gjennomført i henhold til revisjonsprogrammet for 2021-2023. Systematisk internkontrollarbeid er fast revisjonstema i alle internrevisjonene.

Målet er å se pasientsikkerhet, hms- og ytre miljø-arbeid i sammenheng. Dette kommer i tillegg til valgt revisjonstema for avdelingen som revideres.

Funn fra internrevisjonene på tema systematisk internkontrollarbeid innen ytre miljø viser at:

- ✓ Det er i de reviderte avdelingene kjøpt inn og tatt i bruk sorteringsutstyr for avfall men det er behov for forbedringer i søppelhåndteringen
- ✓ Det gjøres jevnlig gjennomganger av kjemikalier og registrering/risikovurdering av disse
- ✓ Ytre miljø-arbeidet er fast tema i avdelingsmøter

HMS-årsrapport

I 2020 ble arbeidet med det systematiske vernearbeidet i de ulike avdelingene lagt noe om. Fra å gjennomføre en årlig vernerunde pr. avdeling, ble det bestemt at verneombudet ved hver avdeling, sammen med leder av avdelingene, skulle gå månedlige runder. Fra 2022, reduserte vi og avholder nå vernerunder jevnlig, dette med bakgrunn i behovet.

Tema som også har fokus er ytre miljø-områdene, luftkvalitet, temperaturregulering, utfordringer med støy under arbeid i enkelte avdelinger, eksponering for kjemikalier og tilgang til stoffkartotekløsningen Eco Online.

Resultatene fra den årlige ForBedrings-undersøkelsen i sykehus blir også inkludert i dette arbeidet for å se HMS-arbeid og pasientsikkerhetsarbeid i sammenheng. Disse endringene er i tråd med Helse Vest RHF sin anbefaling.

Kjemikalier

Ved HSR og RV brukes det en rekke ulike kjemikalier som er helse- og miljøskadelige. I 2019 tok vi i bruk elektronisk stoffkartotek Eco Online for å kvalitetssikre arbeidet med å registrere og risikovurdere kjemikalier i bruk. Løsningen gir også hjelp til å finne alternative kjemikalier som er mindre skadelige i bruk.

Ressurspersoner fra hver avdeling følger opp dette arbeidet på delegasjon fra leder og lokale verneombud oppfordres til å bli involvert. En del av ressurspersonene har fått opplæring i dette arbeidet og tilbys jevnlig nettbaserte kurs for å oppdatere seg. Noen ressurspersoner er nye ressurspersoner og vil få opplæring. Alle våre medarbeidere har lesetilgang til Eco Online.

Ekstern miljørevisjon

Miljøstyringssystemet ble i april 2022 resertifisert etter ISO 14001, resertifiseringen ble gjennomført av Kiwa AS. Fra 2022 ble det bestemt i Helse Vest RHF at det ikke lenger er et krav til at HSR og RV gjennomfører miljøsertifisering etter ISO 14001. Dette har ledelsen til HSR tatt til etterretning, men det er foreløpig bestemt at i 2023 også skal ha en ekstern revisjon gjennomført av Kiwa AS. Revisjonen skal etter planen gjennomføres i starten av september 2023.

Ytre miljø avvik

Avvikene oppsummert i tema og antall. Disse avvikene ble tatt opp på miljøutvalgs møtene vi gjennomførte i 2022.

2022	Antall
Kjemikalier	1
Brannsikkerhet	1
Avfallshåndtering	10
Avvik fra eksterne revisjoner	1
Avvik fra interne revisjoner	0

Våre samarbeidspartnere

HSR og datterselskap RV er private, ideelle virksomheter som har ulike avtaler med Helse Vest RHF.

I 2011 gav Helse- og omsorgsdepartementet et oppdrag til alle offentlige helseforetak om etablering av miljøledelse og påfølgende miljøsertifisering etter ISO 14001-standarden innen 2014. Etablering av miljøstyringssystem skal sikre god praksis for en «føre var-politikk» og en kontinuerlig forbedring av helseforetakenes miljøprestasjon.

Samarbeidsavtale om sertifiseringstjenester etter ISO 14001:2015-standarden er inngått med KIWA TI sertifisering. Dette innebærer årlige systemrevisjoner og hvert 3. år re-sertifiseringsprosess.

Videre arbeid

Foretaket tar sitt samfunnsansvar og arbeider kontinuerlig med å forebygge og redusere miljøpåvirkning fra egen virksomhet og tjenester vi leverer. Miljøarbeidet er blant annet forankret i Nasjonal sykehusplan del 3, kap.17, miljø og klima og strategien til Helse Vest 2035 samt FNs bærekraftsmål hvor spesialisthelsetjenesten har vektlagt følgende mål:

Videre har foretaket satt miljømål og tiltak som tar utgangspunkt i foretakets miljøaspekter og miljøpolitikk.

Haugesund Sanitetsforenings Revmatismesykehus AS

Besøksadresse: Karmsundgaten 134

Postadresse: Postboks 2175, 5504 Haugesund

Telefon: 52 80 50 00

Organisasjonsnummer: 986 106 839 MVA

www.hsr.as - www.facebook.com/revmatismen

